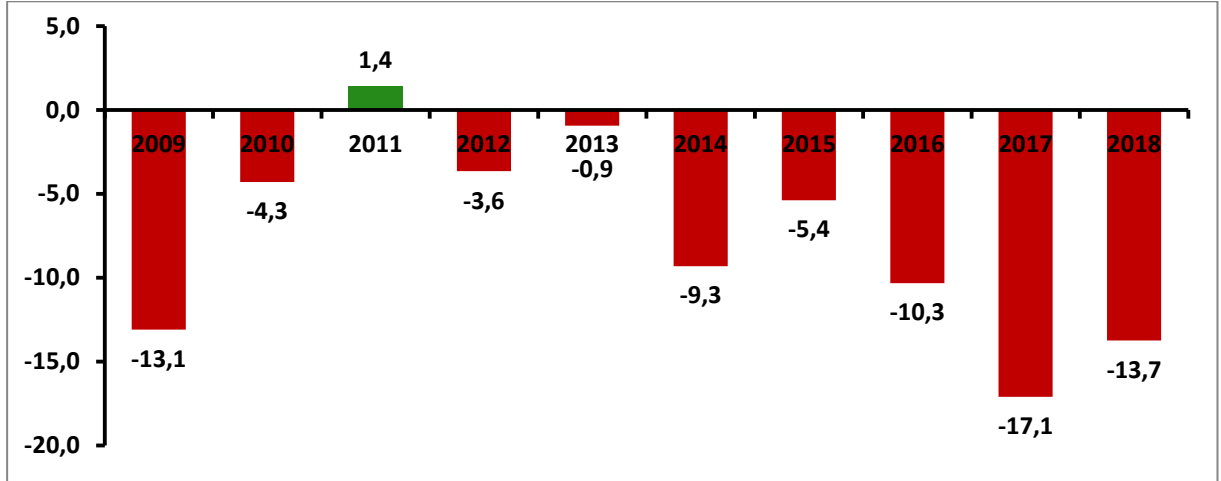

PERAKENDE GÜVENİ, 2018 YILINDA 2009'UN GERİSİNDE KALDI

Perakende güveni Aralık ayında hem geçen yıla hem de geçen aya göre artmasına rağmen 2018 yılını negatif seviyede tamamladı. Geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu, önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş, satış, istihdam ve satış fiyatı beklentileri hem Aralık 2017'ye hem de Kasım 2018'e göre arttı. TEPE'nin 2018 yılı ortalaması -13,7 puan olurken, bu seviye küresel krizin etkilerinin izlendiği 2009 yılı ortalamasının da (-13,1 puan) altında kaldı. 2018 yılı ikinci çeyreği, perakende endeksinin yıl içinde en düşük seviyeyi gördüğü dönem olarak belirlendi.

Şekil-1. TEPE yıllık ortalama değerler (2009-2018)¹

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri 2018 yılında, 2017 yılına göre daha iyi performans sergiledi. Beklentilerin 2017 yılı ortalaması -11,3 puan olurken, 2018 yılı ortalaması -7,4 puan oldu. Çeyreklik frekansta incelendiğinde ise, 2018 son çeyreğinin 2017 yılı son çeyreğine göre daha düşük değer aldığı görüldü.

Perakende sektörü için 2018 yılı, 2017 yılına göre iş hacminin daha iyi olduğu bir yıl oldu. Geçen yıla göre işlerin durumuna dair alt endeks değerinin 2017 yılı ortalaması -40,3 puan olurken, 2018 yılı ortalaması -36,0 puan oldu. Endeks çeyreklik frekansta ele alındığında da, ilgili soruya verilen yanıtların denge değerinin 2018 yılının son çeyreğinin 2017 yılının altında olduğu görüldü.

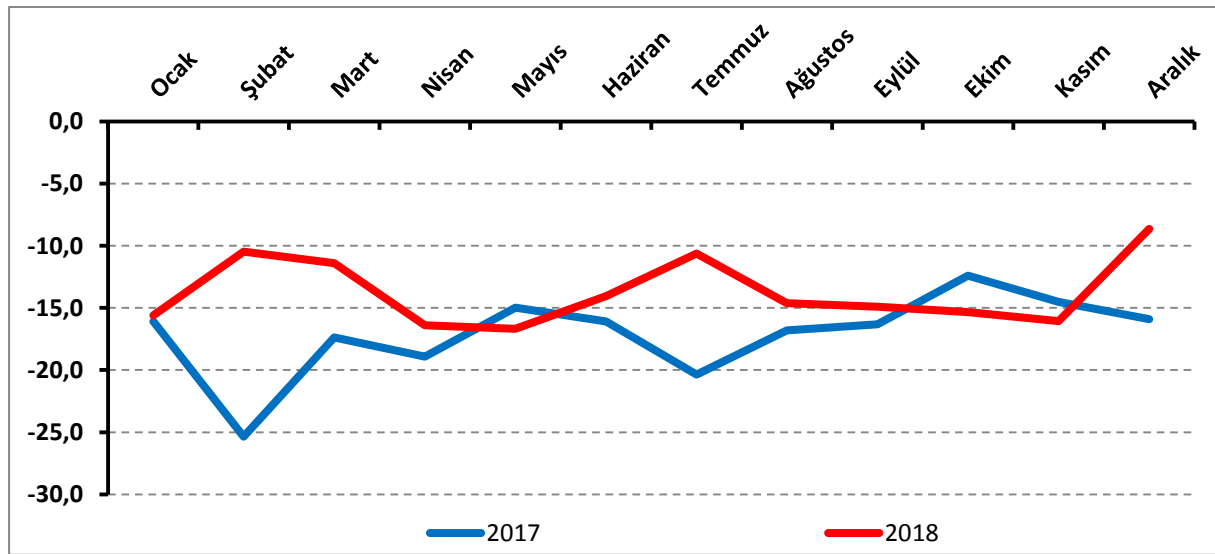
¹ Bültendeki tablolar ve grafikler -aksi belirtilmediği- sürece mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakende güveni yılın son ayında da negatifte kaldı

Mevsimsellikten arındırılmış TEPE değerleri aylar itibari ile incelendiğinde, endeks değerlerinin 2018 yılı Mayıs, Ekim ve Kasım ayları dışında 2017 yılının aynı dönemlerine göre daha yüksek olduğu görüldü. TEPE'nin 2018 yılı ortalaması -13,7 puan iken, 2017 yılı ortalaması -17,1 puan oldu. Perakende sektörü güveni 2018 yılında 2017 yılına göre ortalamada daha iyi bir performans sergiledi.

Aralık ayında -8,6 puan değerini alan TEPE, bir önceki aya göre 7,5 puan, geçen yılın aynı dönemine göre 7,3 puan arttı. TEPE değerinin geçen aya ve geçen yıla göre artmasında, hem geçtiğimiz üç ayda işlerin gelişimi hem de önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergelerindeki iyileşme etkili oldu. TEPE 2018 yılını üst üste 12 ay negatif değer olarak tamamladı.

Şekil-2. TEPE (Ocak – Aralık; 2017 – 2018)

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

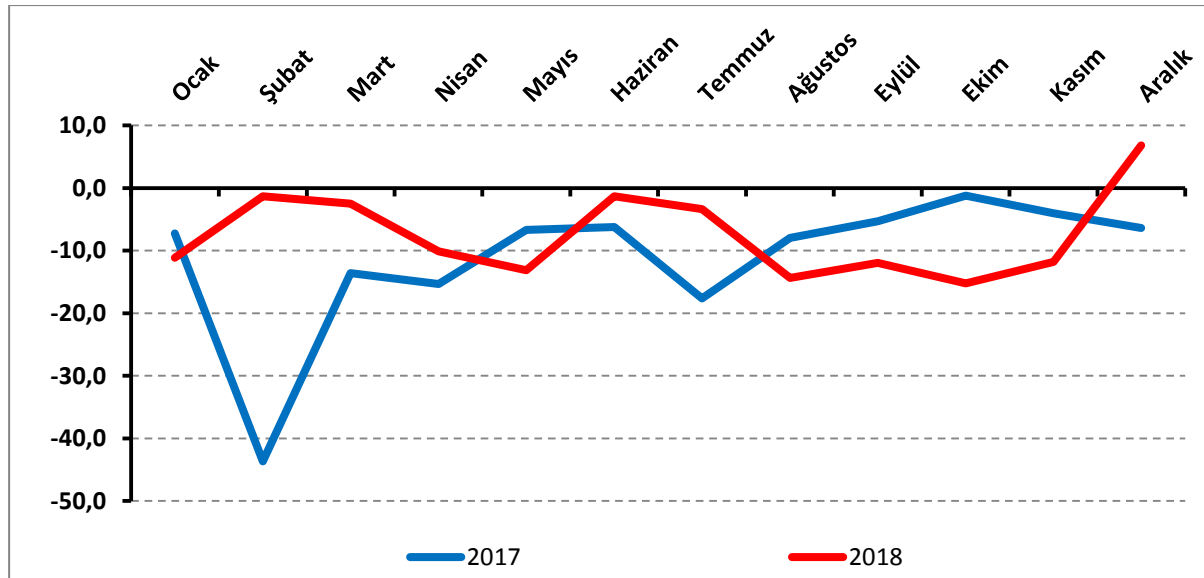
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	1,5	-7,8	-11,9	-5,0	-10,4	-12,6	-12,1	-7,4	-10,4	-14,7	-14,9	-18,1
2017	-16,1	-25,4	-17,4	-18,9	-15,0	-16,1	-20,4	-16,8	-16,3	-12,4	-14,5	-15,9
2018	-15,6	-10,5	-11,4	-16,4	-16,7	-14,0	-10,6	-14,6	-14,9	-15,4	-16,1	-8,6

2018 yılında perakendecinin satış beklentisi 2017 yılına göre arttı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin mevsimsellikten arındırılmış değerlerin 2018 ve 2017 yılları itibari ile bakıldığında, beklentinin 2018 yılı Ocak, Mayıs, Ağustos, Eylül, Ekim ve Kasım aylarında 2017'nin aynı dönemlerine göre daha düşük değerler aldığı görüldü. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin 2017 yılı ortalaması -11,3 puan iken 2018 yılı ortalaması -7,4 puan değerini aldı. Böylelikle perakende sektörü için 2018 yılı, 2017 yılına göre beklentilerin daha yüksek olduğu bir yıl oldu. Çeyreklik dönemlerde incelendiğinde, dördüncü çeyrek dönemde 2018 değerleri 2017 yılı değerlerinin altında yer aldı.

Aralık 2018'de 6,8 puan değerini alan önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 18,6 puan, bir önceki yılın aynı ayına göre 13,2 puan arttı. Aralık 2018'de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 36,3'ü önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 34,9'u işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise, yüzde 28,8 olarak belirlendi.

Şekil-3. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Ocak – Aralık; 2017 – 2018)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

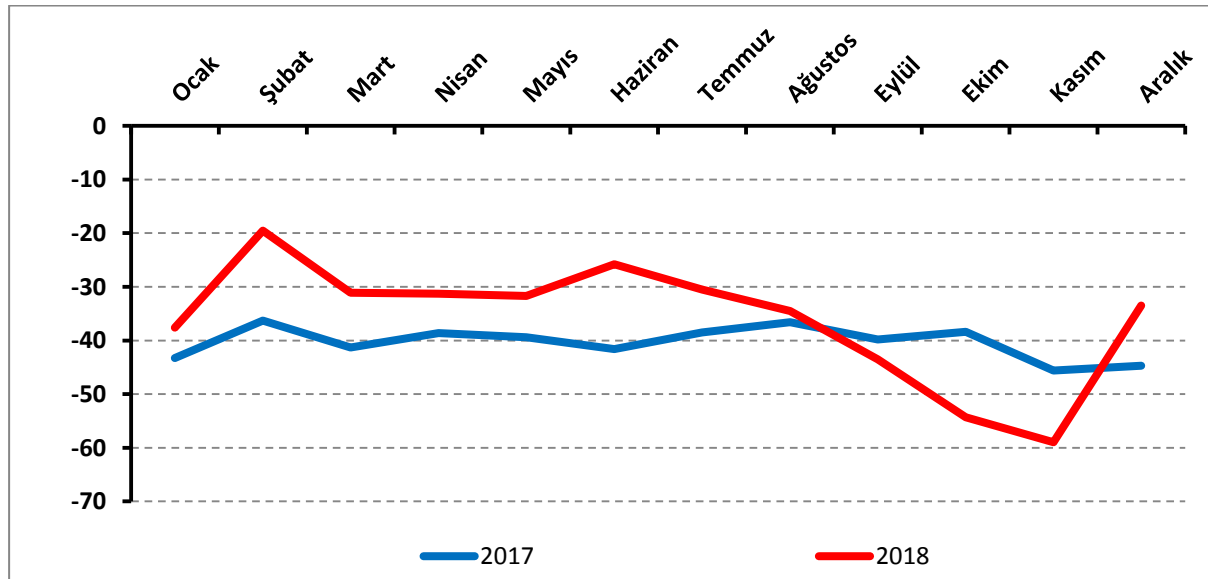
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	16,6	-0,8	-3,1	10,5	3,7	0,3	-1,7	13,1	2,3	-5,9	-1,6	-16,9
2017	-7,2	-43,7	-13,6	-15,4	-6,7	-6,2	-17,7	-8,0	-5,3	-1,2	-4,0	-6,4
2018	-11,1	-1,3	-2,5	-10,1	-13,1	-1,3	-3,4	-14,4	-11,9	-15,2	-11,8	6,8

2018 yılında perakendecilerin iş hacimleri 2017 yılına göre arttı

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumuna 2018 ve 2017 yılları itibari ile bakıldığında, 2018 yılı değerleri Eylül, Ekim ve Kasım aylarında 2017'den düşük değer aldığı görüldü. 2017 yılı ortalaması -40,3 puan iken, 2018 yılı ortalaması -36,0 puan oldu ve 2018 yılının iş hacmi 2017 yılından daha iyi performans gösterdi. Çeyreklik dönemler bazında geçen yıla göre işlerin durumu incelendiğinde, son çeyrekte 2018 yılı değerleri 2017 yılı değerlerinin altında yer aldı.

Aralık 2018'de ise endeks -33,5 puan değerini alarak, Kasım 2018'e göre 25,5 puan, Aralık 2017'ye göre ise 11,2 puan arttı. TEPE anketi katılımcılarının yüzde 22,1'i geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 55,6 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise, yüzde 22,4 oldu.

Şekil-4. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Ocak – Aralık; 2017 – 2018)

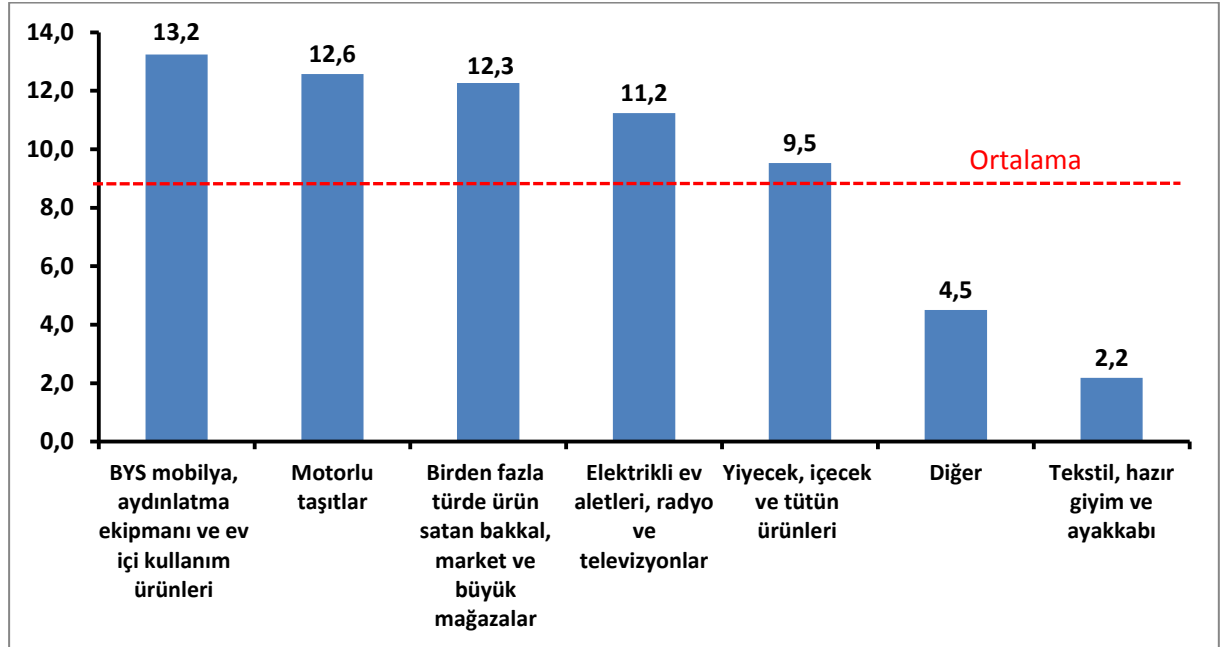
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	-21,2	-32,6	-31,3	-13,6	-27,6	-35,2	-22,8	-27,5	-37,5	-42,7	-45,3	-49,6
2017	-43,3	-36,3	-41,3	-38,6	-39,4	-41,6	-38,5	-36,6	-39,8	-38,4	-45,6	-44,7
2018	-37,6	-19,5	-31,1	-31,3	-31,7	-25,8	-30,5	-34,5	-43,5	-54,3	-59,0	-33,5

Perakende güveni en fazla “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında Aralık 2018’de, geçen yılın aynı dönemine göre tüm sektörlerde artış gözlemlendi. “Mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri”, “motorlu taşıtlar”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” ve “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri” sektörleri ortalamanın üzerinde değer aldı.

Şekil-5. Alt sektör bazında TEPE’nin Aralık 2018’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakendede gelecek beklentileri iyimser

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Aralık 2018’de, hem Aralık 2017’ye göre hem de Kasım 2018’ye göre “geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu”, “önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş, satış, istihdam ve satış fiyatı beklentisi”, “işlerin geçen yıla göre durumu” ve “gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi” göstergeleri arttı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 12/2017	Endeks 11/2018	Endeks 12/2018	Bir önceki aya göre değişim 12/2018	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 12/2018
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-48,8	-55,6	-41,0	14,6	7,8
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	7,5	19,2	8,3	-10,9	0,8
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-17,5	-23,0	0,3	23,3	17,8
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-6,4	-11,8	6,8	18,6	13,2
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-0,9	-4,4	7,1	11,5	8,0
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	27,8	17,7	29,4	11,7	1,6
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-44,7	-59,0	-33,5	25,5	11,2
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	4,3	0,2	8,9	8,6	4,6

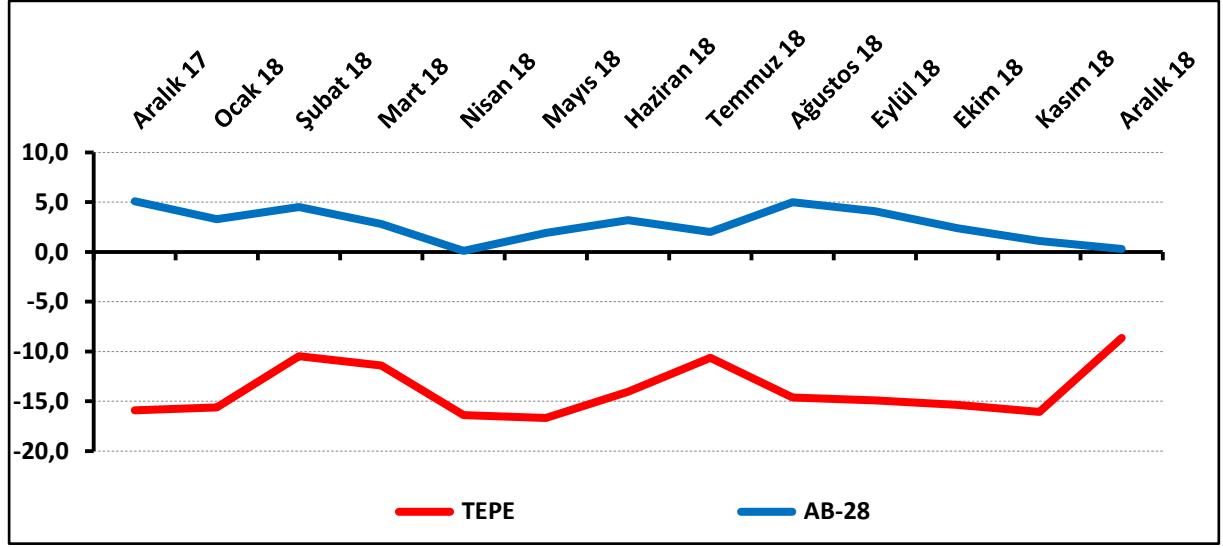
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4’deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB’de perakende güveni geçen yıla ve geçen aya kıyasla azaldı

AB-28 Perakende Güven Endeksi, Aralık 2018’de 0,3 puan değerini aldı. AB-28’de perakende güveni bir önceki aya göre 0,8 puan, geçen yılın aynı dönemine göre 4,8 puan azaldı. Türkiye, geçen yılın aynı dönemine kıyasla AB-28 ve Euro Bölgesi’nden daha iyi performans sergiledi.

Şekil-5. TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Aralık 2017 – Aralık 2018)

Tablo-5. AB-28

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	4,1	4,1	3,9	1,5	2,2	1,1	0,7	-0,6	0,8	0,7	4,0	3,8
2017	2,0	2,2	3,6	4,4	1,9	2,4	5,1	0,6	3,3	3,1	5,3	5,1
2018	3,3	4,5	2,8	0,1	1,9	3,2	2,0	5,0	4,1	2,4	1,1	0,3

Perakende güveninde Türkiye, geçen yıla göre değişimde AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergiledi

AB-28 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında Yunanistan, Aralık ayında geçen yıla göre en fazla artış yaşayan ülke oldu. Yunanistan'ı Slovakya ve Türkiye takip etti. Endeks değeri geçen yıla göre en fazla düşen ülkeler ise sırasıyla Malta, Avusturya ve Slovenya oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış Yunanistan'da yaşandı. Perakende Güven Endeksinde, Aralık 2017'ye göre değişim AB-28'de ve Euro Bölgesi'nde -4,8 puan oldu. Kasım 2018'e göre değişim incelendiğinde ise Türkiye'nin, AB-28 ve Euro Bölgesi'nden daha iyi performans sergilediği görüldü.

Tablo-6. AB-28 Ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Aralık 2017 ve Kasım 2018'e göre)

Ülkeler*	Aralık 2017'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)**	Kasım 2018'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Yunanistan	18,8	8,4
Slovakya	11,0	6,6
Türkiye	7,3	7,4
Belçika	4,5	4,1
Estonya	4,0	2,8
Letonya	3,3	2,9
Danimarka	2,7	8,0
Çek Cumhuriyeti	2,5	1,1
Bulgaristan	2,3	2,6
Sırbistan	2,2	1,7
Litvanya	1,8	-3,7
Karadağ	1,0	-4,0
İspanya	0,2	0,0
Romanya	0,0	7,1
Portekiz	-1,3	0,3
Hollanda	-2,2	3,9
Polonya	-2,3	0,9
İsveç	-2,9	-0,1
Makedonya Cumhuriyeti	-3,6	-0,3
Finlandiya	-4,3	0,7
AB-28	-4,8	-0,8
Euro Bölgesi-19	-4,8	0,5
Hırvatistan	-5,4	5,2
Almanya	-5,5	-0,5
Macaristan	-5,6	-1,9
İngiltere	-8,1	-9,0
Fransa	-8,5	-2,8
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-8,5	-3,7
İtalya	-8,7	2,7
Slovenya	-8,7	4,8
Avusturya	-10,3	4,5
Malta	-31,1	-27,5

*Eurostat tarafından Temmuz 2017'den itibaren Makedonya, Karadağ ve Sırbistan da ülke verilerine eklenmiştir.

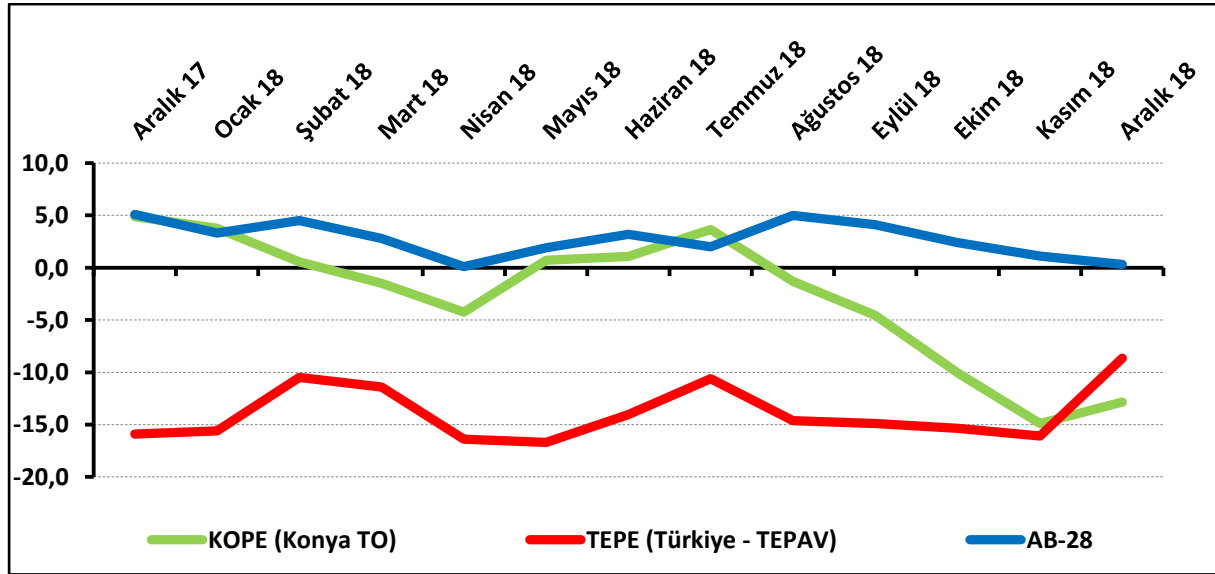
**Sıralama Aralık 2017 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni geçen yıla göre azaldı

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) işbirliğinde gerçekleştirilen Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) kapsamında, Şubat 2012'den bu yana Konya'da faaliyet gösteren 300 perakendeci ile her ay yüz yüze anketler yapılıyor.

Aralık ayında TEPE, -8,6 puan değerini alırken KOPE -12,8 puan değerini aldı. KOPE, geçen yılın aynı dönemine göre 17,7 puan azalırken, TEPE 7,3 puan arttı. KOPE değeri bir önceki aya göre ise 2,0 puan arttı. Konya perakendesi, aralık ayında Türkiye genelinden daha kötü performans sergiledi.

Şekil-6. KOPE, TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Aralık 2017 – Aralık 2018)

Tablo-5. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	0,7	-1,5	-3,3	-1,7	-2,5	-2,8	-1,9	2,7	-0,9	0,0	-4,3	-6,3
2017	-8,6	-3,8	0,1	-1,4	0,9	4,2	-0,4	5,4	7,6	2,9	5,7	4,9
2018	3,8	0,6	-1,5	-4,3	0,7	1,1	3,6	-1,3	-4,6	-10,1	-14,9	-12,8